

מעדני אשר

שאלות והקירות בענייני פרשת השבוע

י"ל ע"י מוכן "מעדני אשר" בית שמש

לעילוי נשמת האב"ד הרב אשר מאיר ז"ל
בן ידידנו הרה"ג עזריאל ברוך אהרנבוץ שליט"א
נ.ל.ב.ע ל' חשוון תשפ"ג

פרשת משפטים

שנת תשפ"ד

שנת 21

לממלכת התורה

מעדני אשר

גליון תקפ"ג

אדם שבא לבקש הלוואה ואינו יודע האם נאמן האם מותר לשקר ולומר לו אין לי הלוואות?

בפרשתן כ"ג ז' מדבר שקר תרחק

יש לחקור אדם שבא לבקש הלוואה ואינו יודע האם הלוואה אדם נאמן
האם מותר לשקר ולומר לו אין לי הלוואות או דילמא אע"פ שאין לו
חייב להלוות אסור לשקר

הנה בספר חסידים סימן קכ"ו, מובא במגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו, וכן במשנה ברורה שם
ס"ק ד' ונשאר בצ"ע כתב וז"ל דע אף על פי שאמרו מותר לשנות מפני דרכי
השלום, אם יבא נכרי או יהודי ויאמר לאדם תלוה לי מעות, ואינו מלוה
לו ברצון כי ירא פן לא יפרע לו, אינו יכול לומר אין לי, כי מה שמותר
לשנות מפני דרכי השלום, זהו בשכבר עבר הדבר.

וכתב רבינו חיד"א ז"ל בביאורו שם: אף על גב דכמה פוסקים סוברים
דעובר על השבועה לשעבר חמור יותר מעבר שבועה דלהבא, כמבואר
בח"מ סי' ל"ד דין ה' הכא משנה על אותה שעה כגון אומר אין לי ויש לו וכו',
ואף על גב דאמרין פ"ב דמציעא עבידי רבנן דמשנו במסכתא, והוא אם
שגורה בפיו מסכתא זו ואומר לאו, והרי היא משנה מה שהוא עתה,
שאני התם משום ענוה ושלא להחזיק טובה לעצמו מותר, ולמדנו מזה
דענוה יותר מהשלום בפרט זה.

וכן כתב בספר אורחות צדיקים שער השקר ועוד יזהר האדם אם יבוא
חבירו אצלו וישאל ממנו דבר שיש בידו, לא יאמר לו אין לי, אך ידחה
בענין אשר לא ישקר.

אבל בדרך שיחה בפרשתן כתב הגר"ח קניבסקי זצ"ל שפעם קרא מרן
החפץ חיים את אחד מתלמידי הישיבה, ואמר לו היות ובאותו יום קיבל
סכום כסף הגון מפדיון ספריו, והיות ורגילים לבוא אליו בבקשת גמ"ח
אנשים שונים ביניהם כאלה שמכיר בהם שאינם זהירים בפריעת חוב,
ושאינו מחוייב להלוות להם, לכן חפץ הוא להקנות את כל כספו
לתלמיד בקנין גמור במתנה ע"מ להחזיר, כדי שיוכל להשיב לאנשים
אלה בתום לב שאין לו כסף ולא יכשל ח"ו בדבר שקר, אולם סיים
הגר"ח קניבסקי זצ"ל ואמר שאביו הקהלות יעקב זצ"ל סבר שאם יש לו
כסף ואינו רוצה להלוות לו ואומר לו שאין לו אינו שקר, כי הכוונה "אין
לי הלוואות לך", ומה שהחפץ חיים נהג כך אינו משום שזה שקר אלא
שהידר בזה.

ובספר פלא יועץ ע"ד הלוואה כתב דאם האדם חושש להלוות בלי משכון, יאמר
לו בפירוש שיביא משכון וילוונן, ואם אינו רוצה לדכא אותו, יוכל
לשנות ולומר אין לי, אבל אם תרצה תביא לי משכון ואבקש לך
מאוהב.

ובדרך צחות נראה: שהדרך של העשירים הקמצנים כשבאים לבקש מהם
הלוואה ואין רוצים לתת אז מתחילים לבכות שהמצב שלהם קשה ואין להם
כסף וזה מפורש בפסוק דכתוב "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" אם
תרצה להלוות כסף אז הוא נהיה עני אתך ביחד.

אדם שאמר לחבירו שילוהו כסף ואח"כ מתחרט האם יש לו איסור להתחרט?

בפרשתן כ"ב כ"ד אם כסף תלוה את עמי וכו'

איתא ברמב"ם פ"א מהל' מלוה ולוה ה"א מצות עשה להלוות לעניי ישראל שנאמר
אם כסף תלוה את עמי את עמי את העני עמך.

יש לחקור מי שאמר לחבירו שילוהו סכום כסף ויש לו הלוואות ועכשיו
רוצה להתחרט האם יש בזה איסור או דילמא אין איסור בזה.

הנה המשנה ברורה בספרו אהבת חסד פרק א' ס"ק י"א כתב אם הבטיח
לישראל להלוותו סך מה, יזהר מלחזור בו, דהוא ככל קבלה לדבר מצוה
דכתב הר"ן נדרים דף ח' בדיבור המתחיל עליו דקבלה בעלמא לדבר מצוה מהניא
דומיא דמאי דאמרין, דקבלה בלחוד מהניא לצדקה, כדכתיב בפ"ך זו
צדקה, והוא הדין לכל דבר מצוה, וכן נפסק בש"ע יורה דעה סימן ר"ג סעיף ב' בהג"ה.

ומקשה: מהא דקימ"ל חושן משפט סימן ל"ט סעיף י"ז, עיין שם ובטור שם סעיף י"ט
דאפילו אם מדעת המלוה נכתב השטר, יכול לחזור בו כל כמה שלא נתן
לו המעות, וכל שכן בנידון דידן בהבטחה בעלמא, ואפילו לדיעות
החולקין על המחבר עיין שם בש"ך ס"ק מ"ט היינו דוקא שם, שמדעת המלוה
נכתב השטר, אבל בלי שטר, לכולי עלמא יכול לחזור בו, אף שמתחלה
התנדב להלוות לו, ואמאי לא יהיה חייב להלוות לו מטעם נדר וכנ"ל.

איכא כמה תרוצים

א. שם מיירי שהלווה איננו עני, והוא לוח המעות לזמן מרובה, דבאופן זה
לא מצינו בתורה חיוב הלוואה דעיקר חיוב המצוה הוא לעניים או לעשיר
לזמן מועט, כך מתרץ באהבת חסד.

ומדחה תרוץ הנ"ל: דאם כן היה להם להפוסקים להזכיר דבעני אסור
לחזור בכל גווני.

ב. אולי דשם לא איירי כי אם מדין שעבוד וקנין ולא מדין נדרים, ונפקא
מינה אם שאל על הנדר, ועיין ביורה דעה סימן רכ"ח סעיף כ'.

ומסיק באהבת חסד: דאפילו אם נאמר, דבענינו לא שייך נדר, ויכול
לחזור בו וכפשיטות לשון השולחן ערוך שם מכל מקום יש בו משום
מחוסרי אמנה דהוי כמתנה מועטת בבא מציעא מ"ט כיון שמתחלה סמך על
דעתו אסור לחזור בו, דלא מיבעי לדעת הרמב"ם בספר המצוות מצות עשה קצ"ה
השולחן ערוך יורה דעה סימן רמ"ט סעיף ו' דסבירא ליה, דהחזקת ידי המתמוטטים
בהלוואת מעות הוא בכלל צדקה, בודאי אין יכול לחזור בו דהרי הוא כמו
האומר סלע זו לצדקה, דאסור לחזור בו כמו שכתבו ביורה דעה סימן רנ"ח סעיף ו' ובריש
סימן רנ"ט דאף שגמילות חסדים הוא בין לעניים בין לעשירים מכל מקום
סתם גמילות חסדים הוא עשוי להחזיק ידי המתמוטטים בהלוואה כידוע,
ואפילו דעת הרמב"ן דכתב במנין מצותיו מצוה ט"ז דהחזקת ידי המתמוטטים
אינו בכלל צדקה רק הוא מצוה בפני עצמה, מכל מקום המתנדב לזה לא
גרע ממתנדב לצורך בית הכנסת או שאר דבר מצוה דאסור לחזור בו, עיין
ביורה דעה סימן רנ"ט סעיף ב'.

גליון זה נודב ע"י ידידנו הנדיב הנכבד
הרב יוסף פלדמן שליט"א לונדון
לזיכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הנדיב הנכבד אוהב תורה - והוא גופיה צורבא מרבנן
הרב שלמה חנוך אברמצי'ק שליט"א פלטבוש
לזיכוי רבבות
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות
יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו
ויצליח בכל אשר יפנה

**הלוקח הלואה ובשעת הלואה אינו יודע מאיפה יהא לו להחזיר
האם נפסל לעדות דנקרא רשע?**

בפרשתנו כ"ב כ"ד אם כסף תלוה את עמי וכו'

הנה כתוב בפסוק תהילים ל"ז כ"א לזה רשע ולא ישלם

יש לחקור הנוטל הלואה ואינו יודע בשעת הלואה מאיפה יהא לו כסף להחזירו האם גם נקרא רשע או דילמא לא נקרא רשע רק כשאין מחזיר אבל אם מחזיר אע"פ שבשעת מעשה לא ידע איך יחזירו לא נקרא רשע

הנה איתא במשנה אבות פ"ב מ"ט צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידבק בה האדם, רבי שמעון אומר הרואה את הנולד וכו' איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם וכו' רבי שמעון אומר הלזה ואינו משלם שנאמר לזה רשע ולא ישלם.

ומפרש הרבינו יונה שה"ד דרך רעה" שמנו שם החכמים, היא הפך הדרך ישרה שמנו קודם לכן. וכתב רבינו יונה ולקח דבר אחר שיש לאדם להראות את הנולד, ומי שאינו רואהו אינו מתרחק מדרך רעה, כמו הלזה ואינו משלם, שבשעת הלואה היה לו לחשוב ולראות אם יוכל לפרעו כשיגיע זמן הפירעון, ואם לא יכיר בשלו כי יהי בידו יכולת, לא ילוה עתה משום דוחק שהי' לו וידחוק השעה גם אם הוא צריך הלואה הרבה מאוד כיון שלוה ואינו משלם רשע הוא, ואע"פ שאין לו, כי מתחלה היה לו לעיין במה יפרעהו, למדנו מדבריו, שגם אם אדם נמצא במצוקה קשה גם אם הוא צריך הלואה הרבה מאוד, אסור לו ללוות אם אינו "רואה את הנולד" ויודע בבירור שבהגיע זמן הפירעון תהיה לו את היכולת לפרוע, ואם הוא בכל זאת לוה, הוא נקרא "רשע", הגם שבשעה שלקח את ההלואה היה בדעתו לשלם, ומה גם שבזמן הפירעון הוא אנוס כי אין לו במה לפרוע אע"כ נקרא רשע, כיון שמלכתחילה עשה שלא כהוגן, שהיה עליו לראות את הנולד שלא יוכל לפרוע, וממילא לא ללוות.

והנה הגאון הצדיק רבי יחזקאל לונגושיטין זצ"ל כתב שמי שלווה ואינו יודע בשעת הלואה מאיפה יהא לו להחזיר, הרי זה בכלל לזה רשע ולא ישלם.

ומביא ראיה מהפסוק: דלכאורה היה צריך לכתוב לזה ולא ישלם רשע, ולמה נאמר לזה רשע ולא ישלם, אלא דתיכף ומיד בשעת הלואה נקרא רשע אם לוה מבלי לדעת איך ישלם, וזהו כוונת הפסוק לזה רשע ולא ישלם.

וכן בשו"ת שבט הלוי חלק י"א סימן ש"ח **כתב לעורר נגד הנהוג בדורינו ללוות כסף בלי לדעת מאיפה ישלם ובאים לידי לזה רשע ולא ישלם**, שדיוק המקרא, לא רק כשאינו משלם רעתו רע אלא כבר בשעת הלואה, ולרוב פעמים הדבר נעשה גם דרך הטעאה של המלוה בהבטחות שאינם קיימים, ונכנס בגדר אסור לגנוב דעתו של הבריות אפי' של גוים, ואותי יום יום ידרושון בנושאים כאלה, זה רוצה לקנות, וזה רוצה להרחיב דירה, ושניהם אינם אמידים, ועל שאלתי כסף מנלן, אומר יש מלויים, ושניהם יוצאים במפח נפש, וזה קורה גם במנהלי ישיבות ומוסדות שאין לה רק מעט, ובונים ומכלכלים מכספם של אחרים וסופם או שנעשים אינם משלמים, או שנעשים נע ונד ממדינה למדינה, ומאבדים הכסף וגם תורתם, והרבה פעמים נכנס בגדר חילול ה', וע"כ מצוה גמורה להיזהר בזה.

מעדני אשר: אפשר שהיום שיש גמחים מסודרים אפשר דעל זה סמכו העולם שלווים.

יש לחקור אותם שאינם משלמים את ההלוואות שלקחו או אותם שנוטלים הלוואות ואינם יודעים בשעת פרעון מאיפה שיחזירו האם פסולים לעדות כיון דקימ"ל דרשע פסול לעדות.

הנה הגר"ח קנייבסקי זצ"ל פסק שאינם נפסלים לעדות, כיון דאנשים אינם יודעים את חומר האיסור.

**מדוע צריכה התורה לומר שגר חייב לשבות בשבת הרי הוא יהודי גמור?
בפרשתנו כ"ג ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח
שורך וחמך וינפש בן אמתך והגר.**

ובפרשת יתרו כ"י כתוב ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך

ובגמ' יבמות מ"ח ע"מ ב' והגר זה גר תושב, אתה אומר זה גר תושב, או אינו אלא גר צדק, כשהוא אומר וגרך אשר בשעריך, הרי גר צדק אמור, הא מה אינו מקיים והגר, זה גר תושב.

יש להקשות: מדוע צריך פסוק שגר צדק חייב לשמור שבת, הרי הוא ישראל לכל דבר, כך מקשה הרא"ש בפרשת יתרו, וכן בשו"ת חזון נחום חלק א' סימן פ"ט.

איכא כמה תרוצים

א. סלקא דעתך אמינא הואיל ומצות שבת חביבה היא על הקדוש ברוך הוא שקראה אות שלא תהיה נוהגת אלא בישראל גמור שהורתו ולידתו בקדושה צריכא, כך כתוב ברא"ש פרשת יתרו.

ב. עפ"ד הפוסקים דמחמר ליתא בבהמה שאינה שלו, על כן הויא אמינא בגר שקנה בהמה בעודו בגיותו לא מקרי שלו, להשטמ"ק כתובות ט"ו דנכרי אין לו חזקת ממון וכתב בספר מפנת פענח דאף למ"ד גזל עכו"ם אסור מהתורה זה רק משום דמי החפץ לא משום העצם, כך מביא בשו"ת חזון נחום חלק א סימן פ"ז בשם הגאון יחיאל מיכל הכהן האלנדר דומ"צ בק' טארנא **אבל בשו"ת חזון נחום** חלק א' סימן פ"ט תמה עליו: דמאחר שכבר נתגייר והוא ישראל גמור הרי כבר זכה בקנין החלטי גם במה שכבר קנה בגיותו ומהיכי תיתי שלא יהיה מקרי שלו לעבור באיסור מחמר.

ג. ע"פ מה דאיתא בגמ' ירושלמי מגילה פ"ב ה"ג מעתה גר שמל לאחר שהאיר המזרח כבר נפטר כו' ובמג"א ריש סימן תרפ"ז בשם הגהות מימונית דגר שנתגייר קודם הנץ החמה פטור מקריאת הלילה, ואמנם לגבי קדושת שבת ואיסור מלאכה נראה ודאי דגר שנתגייר באמצע יום השבת דחל עליו כל מצות שבת ולא אמרינן דנדחה בתחילת היום, שהרי הכי אמרינן בגמ' יבמות ל"ג כגון דאיתייתי שתי שערות בשבת דחל עליו כל חיובי שבת וכתב הרא"ש סוף מו"ק דלא שייך כאן דין דיחוי כמו באבילות משום דכל שעה מתחדש חיוב דשמירת שבת ועיין ט"ז י"ד סי' שצ"ו ושו"ת רע"א סי' נ"ד ולפ"ז ה"ה בגר שנתגייר בשבת הדין כן ומפורש בירושלמי עירובין פ"ד ה"ה דבעי גר שטבל בשבת לאחר שהאיר המזרח אם קונה שבתה כמו ישן, הרי דגר שטבל בשבת חל עליו חיוב שבת ולא הויא דיחוי, והנה בגמ' יבמות מ"ו מבואר דלמאי דקימ"ל דגר שמל ולא טבל אינו גר עד שימול ויטבול, אין מטבילין גר בשבת משום תיקון גברא וזה רק איסור דרבנן דמתקן, אבל מה"ת מותר טבילת גר בשבת ומשכחת עפ"ז גר שנתגייר בשבת וכהאי דירושלמי עירובין ה"ל ועכ"ז חל עליו קידושו של יום כאמור, ולפ"ז י"ל דזה שבא הכתוב במלאכת שבת לומר וגרך אשר בשעריך דמרבא אפי' גר שנתגייר ביום שבת דלא אמרינן ביה דיחוי, כך תרץ בשו"ת חזון נחום חלק א' סימן פ"ט.

**לכל ידידי ותלמידי ממלכת התורה מעדני אשר
נא לראות הזמנה זו כאישית**

בשבח והודיה להש"ת

על כל הטוב והחסד אשר גמלנו

השחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה

הננו מתכבדים בזה להזמינכם לשוש עמנו משוש

ולהשתתף בשמחת כלולות בנינו היקרים שיחיו

הבחור החתן המופלג בתו"ש עב"ג

יעקב מנחם מענדל נ"י צפורה תחי'

שתתקיים בעזה הש"ת בסימן טוב ובמזל טוב בשעה טובה ומוצלחת

ביום ראשון פרשת תצוה

לסדר "ושכנתי בתוך בני ישראל"

ט' אדר א' תשפ"ד שמרביץ בו בשמחה

באולמי "פלטיניום" {ארמונות הגפן}

רח' בנין דוד 3 ביתר עילית

קבלת פנים בשעה 5:45 החופה בשעה 6:45

המצפים לבואכם ולברכותיכם

ואי"ה בשמחתכם ישמח לבנו גם אנו

הורי החתן הורי הכלה

חיים מאיר הופמאן וב"ב אשר אונשל שוורץ וב"ב

ביתר עילית בית שמש

מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה

ישמח לב מבקשי ה'

הופיע הספר הנפלא - שרבים ציפו לו

שלא היו כבושם הזה בהלכות שבת כמו שהעידו גדולי הרבנים

ספר מעדני אשר על הלכות שבת חלק א'

מהדורת ידידנו הנגיד רבי יצחק משה צימרמן שליט"א לונדון

מאות חקירות מענינות על כל המצוות עשה של שבת קודש

הדלקת נרות- קבלת שבת - קידוש היום

לחם משנה - סעודת שבת- תפילות שבת

וכן פרק מיוחד על כל מצות עשה שאסור לקיימן בשבת

הספר ערוך בפאר והדר המושך את העין

כל המעונינים לרכוש הספר שיפנו למערכת

משיב בהלכה

מדור זה נדבך תעריך ע"י ידידת ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א - מנהגים
משיב בהלכה שיתן ודיעת ההלכה | כל ההלכות הם משיב ועומדה ברורה

מדור ידיעת הפרשה

- א] היכי תמצוי שיהיה עבד עברי שגופו קנוי ויצטרך גט שחרור גם בזמן שאין היובל נוהג?
ב] חידה. איזה איש אינו נמכר לעבד עברי?
ג] חידה. היכי תמצוי שהרג משהו ואינו נהרג עליו (שיטה מחודשת באחד מהאחרונים)?
ד] מה הדין גב וטבח לצורך חולה מסוכן (והיה מחויב לשחוט לו משום פיקוח נפש) האם חייב בדו"ה?
ה] היכי תמצוי בא במחירת אינו נהרג?
ו] היכי תמצוי בא במחירת שאינו נהרג (לא באב ובן וכדו')?

מדור ידיעת ההלכה

ז] מוקצה מחמת גופו, אמירה לגוי. הרב פרידמן מדליק נרות שבת, על שולחן השבת, בפמטי סוף מהודרים העומדים על מגש כסף (המיוחד רק להם ואין משתמשים בו לצורך אחר), על המגש הוא מניח בקבוק יין בערב שבת (שיהיה על המגש כל בין השמשות). האם מותר לרב פרידמן להוריד את המגש עם הפמטים אחרי שכבו הנרות? האם מותר לרב פרידמן לומר לגוי ההורידים כאשר סיבת ההורדה היא שהוא זקוק למקום בו מונח המגש? ומה יהיה הדין אם סיבת ההורדה היא לשמור על הפמטים שלא ינזקו (מהילדים המשחקים בבית)? (בהנחה שלא עשה תנאי, לנהוגים כשיטת המחבר).

ח] תמונות כמוקצה הגב' באום שהינה מורה לאומנות, קבלה ביום שישי 30 צילומים בגודל של 30 ס"מ X 20 ס"מ כ"א ונתבקשה לגזור אותם בצורה מיוחדת. לפני שבת הכניסה הגב' באום את הצילומים לתוך נילונית והניחה אותם בספריה כדי לעשות את הגזירה האומנותית במוצ"ש. אחת מבנות המשפחה הפילה בטעות את הנילונית עם הצילומים מהספריה בשבת והצילומים התפזרו על הרצפה. האם מותר לרב באום לאסוף את הצילומים ולהחזירם לספריה כדי שלא יינזקו?

ט] הרטבת שיער במים וסלסול הפאות. ר' בנימין נוהג בכל שבת בבוקר לשטוף את כל ראשו מתחת לברז המים כדי להתאושש מהשינה, וכך עושה גם אחרי שנת הצהרים. א. האם מותר לר' בנימין לעשות זאת? ב. אם נרטבו הפאות המסולסלות של ר' בנימין והמים גרמו ליישור שיער הפאות ובטלו את סלסולן. האם מותר לר' בנימין לסלסל את פאותיו בשבת? (מנהג ר' בנימין כמנהג חסידים ללכת עם פאות מסולסלות).

י] ניעור מעיל שנרטב מגשם. הרב קלאוז חזר מבית הכנסת בשבת גשומה, הוריד את מעילו, מעיל אפור ולא חדש, שנרטב מהגשם. האם מותר לרב קלאוז לנער את המעיל מהמים שעליו?

בעזרה"י שבוע הבא יפורסמו שמות הזוכים לחודשים האחרונים

כללי השתתפות

- כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
- כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכווי בהגרלה.
- כל חודש, בראש חודש תעריך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה יבדוק תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב בהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה יכנס בעזרה"י לספר שיצא לאור בעתיד ב"נ.

בחור שבא להעיר את חברו בפנמיה ודרך על המשקפיים שהיה על הרצפה ושברו האם חייב?

בפרשתן כ"א ל"ז ולא ישמרנו בעליו שלם וגו'.

איתא בגמ' ב"ק כ"ז ע"ב שהמזיק את הכלי שהיה מונח ברשות הרבים תוך כדי הליכתו פטור, משום שאין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים, משום שהאדם שקוע במחשבות תוך כדי הילוכו ואין ראשו פנוי לסקור את הדרך שלפניו, כך כתב המאירי או משום שאדם אינו הולך כבהמה שעיניה מופנת אל הקרקע כך כתב בשיטה מקובצת בשם רבינו פרץ אבל אם הכלי היה מונח במקום שבו רגילים להניח דברים כגון חבית שהונחה ליד היקב או ליד בית הבר, על הולכי דרכים להתבונן ואם נתקלו בחבית והיזקה עליהם לשלם.

יש לחקור בחור ישיבה שביקש מחבירו שיעירו משנתו בשעה מסוימת, כשנכנס המעיר לחדר חברו, דרך בשוגג על משקפיו שהיו מונחות לרגלות המיטה וריסקם האם חייב לשלם

הנה בשו"ת קנה בושם חלק א' סימן קנ"ד פסק כי מאחר שבעל המשקפיים ביקש מחבירו להעירו, הרי בזאת הוא נתן לו רשות להכנס לחדרו, ומעתה לגבי הבחור המעיר, החדר הרי הוא כרשות הרבים, שאין להניח בה דברים במקום שאין רגילים להניחם, ולפיכך בעל המשקפיים פשע בכך שהניחם ליד המטה, לכן הבחור המעיר פטור מלשלם.

אבל בפתחי חושן דיני נזיקין פרק ח' סי' י' חולק על סברא זו: דדוקא כאשר אדם מהלך ברשות הרבים, אין דורשים ממנו להתנער ממחשבותיו, אולם כשנכנס לחדר חברו, עליו להבחין באורחותיו ובמנהגיו של בעל הבית וכמו דאמרין בגמ' שמוטל על ההולכים ליד בית הבר או ליד היקב, להיזהר, כמו כן הנכנס לבית חברו צריך למקד את מבטו ולהתבונן בדרך הליכתו, וכשלא עשה כן ושבר את משקפיו של חברו חייב לשלם.

שומר שכר שנרדם על משמרתו ובאו גנבים

האם פטור מלשלם דשינה נחשב לאונס?

בפרשתן כ"ב ר' כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמור וגו'

יש לחקור אדם שנתן חפצים לשומר שכר לשמור ונרדם האם נקרא אונס ופטור מלשלם או דילמא שינה לא היא אונס ששומר שכר פטור

הנה הרשב"א מובא בנמוקי יוסף פרק השוכר את הפועל ע"מ 106 מדפי ה"ר"ף כתב שלעולם שומר שכר חייב אפילו באונס של שומר עד שיגיע לגופו של פקדון ממש כדאמר קרא או נשבר או נחשב לא הדיא להדיא דשיטת הרשב"א שינה אצל שומר שכר אינו נחשב לאונס וחייב לשלם.

וכן כתב בשו"ת אור זרוע סימן תשע"ב דשומר שכר חייב למינטר נטירותא מעלייתא ומיחייב לזרוזיה נפשיה שלא ישן כל פחות משלשה ימים כדרכי יוחנן נדרים ט"ו דא"ר יוחנן שבועה שלא אישן שלשה ימים מכין אותו וישן לאלתר דאי אפשר לאדם להקיץ שלשה ימים, אבל כל פחות מג' ימים אפשר לו להיות בלא שינה הלכך הואיל והאי גברא שומר שכר הוא ומיחייב לנטורי נטירותא מעלייתא מיבעי ליה למינטר נפשיה משינתא.

אבל שיטת התוספת ב"מ ב"ב ע"מ א' דתמהון גדול הוא למה לא יהא אונס אם תקפתו שינה, עיני הגהות רע"א חו"מ סימן ש"ג.

ולענין הלכה: קימ"ל חו"מ סימן ש"ג שומר שכר חייב בגניבה ואבידה, ויש אומרים שאפילו נם בעידנא דנימי אינשי ונגנבו נמי חייב.

ובנתיבות המשפט ביאורים סימן ש"ג, מובא בפתחי תשובה שם תמה על זה: וז"ל תמה לי למה כתב זה בלשון יש אומרים, הא בזה כו"ע מודים דחייב, דהא קי"ל ב"מ צ"ג כרב חסדא ורבה בר רב הונא דשומר שכר חייב בזה, ולא פליגי רק באונסתו שינה או שאר אונס גדול בגוף, משום דס"ל דלא פטרה התורה רק באונס בחפץ, ולא באונס בגוף השומר שכר או גניבה באונס גמור.

ובש"ך חו"מ סימן ש"ג כתב דהפוסקים נקטו להלכה דבאונס גדול פטור שומר שכר.

ובשו"ת מהרש"ם חלק ב' סימן ק' דן באריכות אם שינה היא אונס בשומר שכר פטור, והביא בשם שו"ת גינת ורדים הספרדי חו"מ כלל א' ס' א' וס' ב' דהמוחזק יוכל לומר קים לי דבאונס גמור פטור.

קול המעדינים

שיעורי תורה שנאמרה השבוע בחצרות הקודש

בעלזא

ישיבה גדולה דחסידי בעלזא קרית הרצוג

ברסלב

דינר להרחבת השול המרכזי במאה שערים

גור

כולל מזומנים מסכת שבת בירושלים

גור

ישיבת פאר ישראל ירושלים

מכתבים למערכת

מדוע נוהגים להתנועע בשעת לימוד התורה

מה שכתבתם בספר טעמים, בשם הראשונים ואחרונים, מדוע מתנועעים בשעת לימוד התורה הגאון המפורסם רבי שמואל קתן גראס שליט"א חבר הנה"צ קהילת מחזיקי הדת, אהבת תורה, בית הוראה ישיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עליית, אוצר הפוסקים סווארן, קנין תורה פסגות ירושלים {כחור} נראה לציון דהרמ"א הביאו בסיומן מ"ח וכתב גם כן בשעה שמתפללין, על שם כל עצמותיו תאמרנה, ועיי"ש במגן אברהם בשם הרמ"ע מפאנו דזה רק בפסוקי דזמרה, אבל בשמו"ע עצמה אין להתנועע, והוא כעומד לפני המלך והביא שהמהר"ל התנועע בשמו"ע, וכן כתב הריקנטי פרשת יתרו טעם ע"פ, ובלה דיש להתנועע בתפלה, ועיי"ש במשנה ברורה דכתב דגם בתורה שבע"פ הולמד יש להתנועע, הביא מהמגן אברהם דעביד כמו עביד ועביד כמו עביד הכל לפי מה שהוא אדם, אם מכין היטב על"י תנועה יתנועע, ואם לא יעמוד כך ובלבד לשיכון לבו על"ל.

הגאון מתתיהו ישראל הורוויץ שליט"א

ליקווד מחבר ספר "אוצרות הים" על מסכת ברכות ראש כולל בעיירת דל נראה לציון דבארחות חיים מלגול ה"ת"ת אות כ"ג הביא טעם נוסף דאינתא במדרש פ"ה פ"ב ב' התורה לא ניתנה אלא בזכות השתחויה שנאמר והשתחויתם מרחוק משפטים כ"ד א' ומכאן שבשגביל לזכות לתורה בעיני השתחויה, מש"ה בעיני שיהיה לימודו בנענוע שהוא בדרך השתחויה דהיינו לפנים ואחור ולא לצדדים. וכפ"ר תורתך שעשועי כתב בלא בזה מה דאמרנין "אנא עבדא דקב"ה דסגינתא קמיה ומקמיה דיקר אורייתיה בכל עידן ועידן, וצ"ג היכן היא השתחויה שאנו אומרים עליה בכל עידן ועידן, ולהג"ל מובן דהיינו מה שמתנועעים בשעת לימוד התורה.

האם משה רבינו קיבל את התורה בכפייה כמו כל עם ישראל או הוא קיבל באהבה את התורה

מה שהבאתם מחלוקת בין השמעתתא בשם גור אריה דסבורא ליה דגם משרע"ה קיבל התורה על"י כפייה דלכן גם בדי"ל לא אמרו גר שנתגנייר, מדברי שאין גירונם כמו חדש וילידה אצלם אלא בתוך לבבם היו עומדים דמשה היה מקבל התורה בלי כפי' וא"כ לא היה שייך גביה סברת הגור אריה.

הגאון רבי משה יצחק פארהאנד שליט"א רב וראש כולל בני המדרש המרכזי בית הלל שכונת מנחת יצחק ירושלים

נראה להעיר, דליכא מחלוקת בין המהרש"א והג"א דלכאורה יש להבין סברת הג"א למה לא אמרנין גר שנתגנייר כקטן שנוגד דמי ע"י כפייה, והפשט כמו שכתב בכלי מחמה פרשת יושי דכיון דחלה גירות ישראל אף באונס היה זה מוכיח שאין גירונם כמו חדש וילידה אצלם אלא בתוך לבבם היו עומדים מוכנים לזה מצד אבות הקדושים וישראל ואורייתא חד ורק הוצרכו לכפי' הר כגיית להוציאם בפועל מכור הברזל שיתרצו לקבלת התורה ולכן לא אמרנין ביה גר שנתגנייר וגו' דלא היה כקטנים שנוגדו במציאות חדשה בגירות זו וכ"ש משרע"ה אף דלא הוצרך בפועל כפייה זו ולא נאמר בו הא דגר שנתגנייר וגו' וכ"כ בהליכות שלמה שביעות עמוד שפ"ה ועי' בס' פאריין פ' במדבר עד"ב נמצא דאף דמשה ה"ל בנין כך מקבל התורה בלא כפי', גם בו ליכא הא דגר שנתגנייר וגו', [אולם בעיקר דברי הג"א, הנה כבר כתב מרן הח"ס בריש ע"ז דנתקשה לו מיי מיחין מוציא ח"ל ח"ל כללא דגר שנתגנייר וגו' וכתב במשך חכמה פרשת ואתחון מקבלת התורה הדרכת באר שיש שמתגנייר חתומים אחר קבלת התורה וכת' שובו לכם לאהליכם דמוכח שלא נאסרו אחרי מתן תורה אלא מוכח מכאן דגר שנתגנייר וגו' והותרו ע"ש].

איך קבלו את יתרו כשכא לחתני חרי איתא בגמ' שאין מקבלים גרים כשעם ישראל בגדלות

מה שהקשחתם בשם אחרונים איך קבלו את יתרו כשכא לחתני, הרי איתא בגמ' שאין מקבלים גרים כשעם ישראל

הרה"צ בני ש"ס שליט"א ירושלים

נראה להעיר, דבפשטות ל"ל שלעולם נתגנייר קודם שנעשו ניסים לישראל וכמ"ש רש"י שמות ב' ט"ז שכשברח משה למצין וראה את בנות יתרו על שביעית פרש"י דבפ"ק א"כ קישה מדאינתא דפסיקתא וסותרא דלקי טוב ששנת פרשת יתרו פ"ח סימן ג' וזאת שני בניה אשר הם האחד גרשום, זה הבכור כי אמר גר הייתי בארץ נכריה, ר' יוחנסי אמר נכריה היתה לו, ר' אליעזר המודעי אמר נכריה בדת, שהתנה עמו יתרו שלא למול את הראשון. ובסימן ד מה שיש האחד אליעזר, ולא חפץ להשיג, אלא ושמם האחד, וזה היה מיוחד לשם צפורה, וזה היה מיוחד לשם משה רבינו ואי נמא דנתגייה קיסה היאך היתה עם משה הזך תנאי שלא ימול את בנו, וע"כ צ"ל דאף שפרש מל"ע ידעין לא תגיני עד אחר שנעשו ניסים לישראל, ובאתם כן מבואר בשמות רבה פרשת יתרו פרשה ט"ו סימן ג' שעשה תשובה רק אחרי מלחמת עמלק ו"ל עמלק יתרו היה בעצמו עם פרעה כשראה יתרו שאבד הקדוש ברוך הוא את מעלק מן העוה"ז ומן העוה"ב תורה ועשה תשובה שכן כתוב במדבר כי מהא אמהא את זכר עמלק ואח"כ וישמע יתרו, אמר אין לי לילך ושם אצל אלה של ישראל, וכן נראה מעמלק נתחומר פשיטת יתרו סי' ז' על הכתוב בפרשת יתרו פסוק ו"ח פסוק ו' וכן שמע ישראל סיפ"ד ליתרו את כל הניסים שעשה ה' לישראל ויחד יתרו ש'ו, ואיתא במדרש נתחומר שם אל תקרי וידך אלא יהיה שנעשה יהודי, היה מבואר לעשה יהודי עד אחר שבא למדבר אחרי קריעת ים סוף ומלחמת עמלק (כמ"ש רש"י בתחילת הפרשה). וכן נראה מתחומרם שם יתרו בשעה ששמע כמה ניסים נעשו לישראל בא ונתגנייר, והשתא קשה הייך בקלו לר, דשמת נתגנייר ממת פחד או בגלל גודלת ישראל וכתב הרמב"ם הלכות איסורי ביאה פ"ק סי' ב' סי' ד' ל"ל לייבך לא קבלו בית דין גרים כל ימי ירושלה, בימי דוד שמתן וכן הפחד חזון, ובימי שלמה שהא שבגיל המלכות והטובה והגדולה שהיו בה ישראל חזון, שכל החזון מן העב"ם כגו בשביל דבר מחבלי העולם אינו מגייר הצדק, והנה דאך ראייתו במה"ם שיק מספח יבמות שהראש בזה וכתב וז"ל של פרש דבר דכתב וישמע יתרו שמת י"ח א' עינין פירש"י 'מה שמועה שמע ארבע וכו'" ו"ל פורש דקומ"ל אין מקבלין גרים לא בימי דוד ולא בימי שלמה ולא לימות המשיח, וכן כאן מחמת פרשת ים סוף אשר נמוגו כל יושבי הארץ מפניהם, כאמור בבירת הים שמתו ט"ו וי"ו וכמאמר רשב"י יתרו שיש שמא אב יתרו מחמת יראה, אבל אמר ח"ל ליקוט שמעונין פרשת כ"א תנא דמא תקולח' הביאו רש"י סוף פרשת כי שציר דברים כ"ה פ"ה א' פסוק אשר קרן בדרך, שע"י מלחמת עמלק פרח פחד ויגירת האומות ממלכות ישראל, וא"כ שוב שציר מקבלין, וזה כוונת הש"ס בחזית קט"ו ע"א 'מה שמועה שמע וכו'" [ונתגנייר, היינו] שלא היה מקום לומר דמחמת אומה לא, "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק", ופרח פחד האומות, ושיפר היה לו אפשר לבוא, מה"ם שיק על התורה פרשת יתרו אף הוקשה לו על דבריו דנהי דלא התגנייר מחמת פחד האומות, אך מ"מ שמא התגנייר מחמת הניסים והטובות שעשה הקב"ה לישראל, ובגלל הגדולה שהיתה להם באותו הזמן, שהי משום כך לא קבלו גרים בימי שלמה כמאמר ברמב"ם לעיל, אמנם לעי"ד נראה ליישב באופן אחר, דשאני יתרו שהי הקב"ה העיד עליו שנתגנייל לשם שמים כמאמר במדרש שמות רבה כ"ז ב' שאמר לו הקב"ה להיטיב לי אתה יסדקיתני ליתרו ולא רחוקתי, אדם זה שבא אצלי לא בא אלא לשם שמים ולא בא אלא להתגנייר, אף אתה קרבה אל תרחיקהו.

חזן שמבקש כסף מחמיו או שאר דברים האם עובר על איסור לא תחמוד

מה שכתבתם בשם החפ"י חיים דחתן שמבקש כסף מחמיו או שאר דברים עובר באיסור החמוד של לא תחמוד.

הרה"ג יחיאל ליבסטר שליט"א בני ברק

נראה לציון דמ"ש ב"ש"ת דברי יציב חו"מ סימן ס"ה פ"ג מביא בשם כמה פוסקים חידוש דאם בקש מחבירו שיתן לו בגד א' ולא ייחד בבתו בגד פלוני לבקש או אותו דוקא כי אם שרצה מינשו סתם שיתן ללא איזה בגד או איזה חפץ וכן כיון לבקש על חפץ פרטי אין עובר לא תחמוד.

הגאון רבי עקיב שמואל שוויץ שליט"א

גלין זה נודב ע"י ידידיו הרב ראובן קרויזר שליט"א ירושלים לזיכוי רבבות יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו יוצליו בכל אשר יפנה

גלין זה נודב ע"י ידידיו

גלין זה נודב ע"י ידידיו הרב ראוונ קרויזר שליט"א ירושלים לזיכוי רבבות יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו יוצליו בכל אשר יפנה

גלין זה נודב ע"י ידידיו

גלין זה נודב ע"י ידידיו הרב ראוונ קרויזר שליט"א ירושלים לזיכוי רבבות יאה רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו יוצליו בכל אשר יפנה

אדם שעשה קידוש ושכח לברך בודא פרי הגפן האם לא יצא ידי חובת קידוש

מה שהבאתם מחלוקת הפוסקים האם בודא פרי הגפן היא מגוף הקידוש או לא ונפקמ"נ אם לא בירך בופ"ג בקידוש אי יצא יד"ח קידוש, והוספתם סברא שלא יצא ע"פ שו"ת האלף לך שלמה להגרש"ק ז"ל אור"ח סימן שכ"א שאם אכל מצה בלא ברכת המוציא תחילה דאינו יוצא בו כיון שאסור לאכול בלא ברכה, כמאחז"ל ברכות ל"ה כל הנהנה מעוה"ז בלא ברכה כאילו גזל להקב"ה וכנסת ישראל שנאמר גזל אביו ואמו וכו' נמצא דאכילה באיסור הוה מצוה הבאה בעבירה כמו במצה גזלה שאינו יוצא בה, א"כ יש להקיש ה"ה כשעושה קידוש בלי ברכת בופ"ג הוי כאילו גזל והיא מצאה"ע ואינו יוצא חובת קידוש.

הרה"ג רבי עזריאל ברוך בן הדס אהרונביץ שליט"א רמה ר"ד בית שמש (הערה זה לעילוי נשמת בני הרב אשר מאיר ז"ל)
נראה להעיר מהמח' סוכה ל' אהא דלולב הגזול פסול משום מצוה הבאה בעבירה והקשו בתור"ה משום ואל"ת לקמן דף כ"א דפסלין לולב של אשרה ושל עיר הנדחת משום דהתמיהא שיעוריה, תיפוק ליה משום מצאה"ע, ותו, אמאי שרינן דלאו אשרה דמשה, וי"ל דלא דמי לגזל דמחמת עבירת גזל באה המצוה שיוצא בו, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, אבל הגזול מיד הקב"ה באופן שלא בירך הרי יתכן לקיים המצוה היכן שמבורך באופן המצוה תלוי בעבירה, ומה שעבר ולא בירך אין גורע מהמצוה מה גם שבירך לברך, וא"כ הן באופן שלא בירך על המצה ברכת המוציא והן שלא בירך בופ"ג לא מקרי מצאה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת המצוה שהרי יכול לעשרו, ומאי שנא מלולב של אשרה שלא אומרים שהוי מצאה"ע, וא"כ גם מצת טבל לא הוי מצוה"ע, והדבר ברור, אלא לאורף העיון, מאותו עובד, אבל הני אטו מחמת עבירה שנעשית בו מי נפיק ביה, וא"כ לכאורה פל"ז נדחית דאית הגרש"ק, דאפ"ל דדוקא במצה גזולה נזכר מייד אדם, לא תיתכן ברכת המצוה רק ע"י גזילת המצה, שעה פסח"ה דתניא אין יוצא ידי מצה בטבל ודריש ליה מקרא, תיפוק ליה משום מצוה הבאה בעבירה הבוס"ט אכיל איסורא ונפיק ידי מצה", ע"כ דברי התוס', ותמיה ל' על היתמיה, דהרי כתוב מקודם בתוס' דדוקא גזילה דמחמת עבירה הגזל באה המצוה, ואין בכלל מצוה משום עבירת הגזול, אבל אכל מצת טבל לא מחמת עבירה הוה תחילת